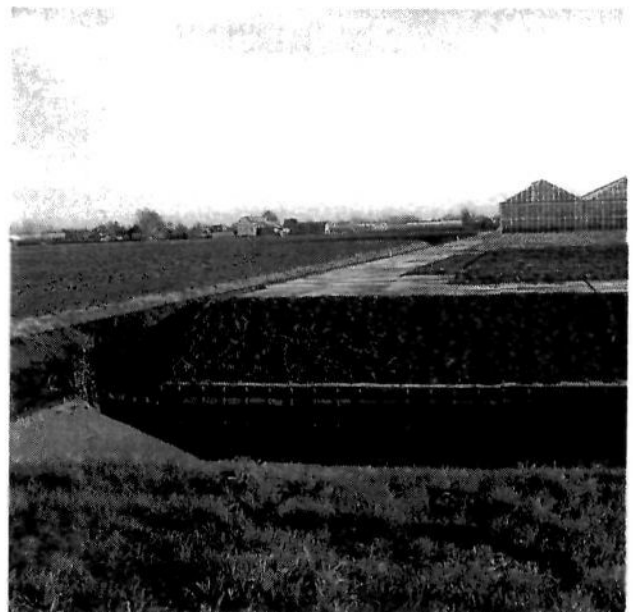

januari 2002

Startnotitie milieueffectrapportage Glastuinbouwlocatie Rijsenhout

***Startnotitie milieueffectrapportage
Glastuinbouwlocatie Rijsenhout***

dossier S2162.62.001

datum januari 2002

registratienummer ML-MR20011423

INHOUD

BLAD

1	INLEIDING	3
1.1	Aanleiding voor de m.e.r.-studie	3
1.2	Initiatiefnemer en bevoegd gezag	4
1.3	Waarom wordt een Startnotitie gemaakt?	4
1.4	Opbouw van de Startnotitie	5
2	ACHTERGRONDEN EN DOEL VAN HET VOORNEMEN	6
2.1	Ontwikkelingen in de glastuinbouw in Nederland	6
2.2	Rijsenhout als locatie voor nieuwe glastuinbouwontwikkeling	7
2.3	Het doel van het voornemen	8
2.4	De voorgenomen activiteit	8
2.5	Overig beleid voor het plangebied	9
3	ONTWIKKELING ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN	10
3.1	Inleiding	10
3.2	De randvoorwaarden	10
3.3	De uitgangspunten	11
3.4	Alternatieven en varianten	13
4	HUIDIGE SITUATIE EN AUTONOME ONTWIKKELING	15
4.1	Het plangebied en studiegebied	15
4.2	Het plangebied in de huidige situatie	15
4.3	De autonome ontwikkeling	17
5	TE ONDERZOEKEN EFFECTEN	18
5.1	Wat zijn de te verwachten effecten?	18
6	DE PROCEDURE EN BESLUITEN	20
		21
	GERAADPLEEGDE BRONNEN	22
	COLOFON	23

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding voor de m.e.r.-studie

Van oudsher is de glastuinbouw geconcentreerd in het westen van Nederland. De ruimtevraag in de Randstad door functies als wonen, werken, vervoer en groen breidt zich uit en ruimte wordt in toenemende mate een schaars goed. De van oudsher gevestigde glastuinbouw moet daarom concurreren met de ruimteclaims van andere functies.

Ook in de regio Aalsmeer is de vraag naar ruimte door verschillende functies groot. Daarnaast is binnen de sector glastuinbouw sprake van schaalvergroting. Hierdoor ontstaat behoefte aan nieuwe glastuinbouwgebieden. In de regio Aalsmeer is Stivas De Meerlanden-Amstelland verantwoordelijk voor de herstructurering van de glastuinbouw. De activiteiten van de Stivas zijn gericht op het herstructureren van bestaande verouderde glastuinbouwgebieden en het creëren van nieuwe glastuinbouwlocaties om verplaatsing van bedrijven elders uit de regio op te kunnen vangen. De locatie Rijsenhout is aangewezen als nieuw te ontwikkelen glastuinbouwgebied. Dit is reeds in het vigerende streekplan (1995) en het structuurplan van de gemeente Haarlemmermeer (1995) vastgelegd.

De ontwikkeling van het glastuinbouwgebied Rijsenhout is van belang voor het behouden van een gezond economisch klimaat in de regio. Tevens biedt ontwikkeling van glastuinbouw kansen voor vermenging met de functies water, recreatie en groen.

De glastuinbouwlocatie Rijsenhout omvat circa 300 hectare agrarisch bedrijventerrein, dat gefaseerd zal worden ontwikkeld. Hiervoor wordt parallel aan het MER een ruimtelijk plan opgesteld, een glastuinbouwkundig plan, dat voor deelgebieden nader zal worden uitgewerkt. Voor de ontwikkeling van dit glastuinbouwgebied is een wijziging van de huidige bestemmingsplannen noodzakelijk. De ontwikkeling van een glastuinbouwgebied van meer dan 100 hectare is m.e.r.-plichtig. Het MER zal worden gekoppeld aan het besluit over de bestemmingsplanwijziging voor het gebied. Vooruitlopend op de wijziging van het bestemmingsplan voor het gehele gebied zal voor twee deelgebieden een ontheffing van het bestemmingsplan worden aangevraagd. Dit betreft de gebieden Den Ruygen Hoek en Zorg en Vlijt II, met een gezamenlijke oppervlakte van circa 70 hectare. Voor deze deelgebieden wordt het MER gekoppeld aan het besluit over de ontheffing van het bestemmingsplan; de artikel 19 WRO-procedure.

Doel van milieueffectrapportage

Centrale doelstelling van dit MER is het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over het verlenen van een ontheffing van het huidige bestemmingsplan voor de deelgebieden Den Ruygen Hoek en Zorg en Vlijt II, met als doel het realiseren van een modern en duurzaam glastuinbouwgebied in Rijsenhout. In het MER worden daarom de milieu-consequenties van de besluiten inzichtelijk gemaakt. Het MER is dus een hulpmiddel bij de besluitvorming. In het MER dienen tenminste het nulalternatief (de referentiesituatie of autonome ontwikkeling tot 2015), het duurzaam basisalternatief en het Meest Milieuvriendelijk Alternatief te worden beschreven. Met behulp van het MER kan dus worden gezocht naar de meest geschikte (ruimtelijke) inrichting van het glastuinbouwgebied Rijsenhout.

1.2 Initiatiefnemer en bevoegd gezag

Stivas De Meerlanden – Amstelland treedt op als initiatiefnemer voor de uitvoering van het glastuinbouwproject in Rijsenhout en dus ook voor het doorlopen van de m.e.r.-procedure en daarmee voor de totstandkoming van het MER. Het bevoegd gezag is de instantie die bevoegd is een besluit te nemen over het project, in dit geval het college van B&W van de gemeente Haarlemmermeer. Zij is verantwoordelijk voor het besluit over de artikel 19 WRO-procedure. In een later stadium is het de raad van de gemeente Haarlemmermeer, die besluiten neemt over wijziging van de bestemmingsplannen voor de overige delen van het te ontwikkelen glastuinbouwgebied.

1.3 Waarom wordt een Startnotitie gemaakt?

De Startnotitie is bedoeld om betrokkenen en belangstellenden te informeren over het voornemen om glastuinbouw te ontwikkelen in Rijsenhout, zodat zij op basis daarvan hun gedachten over het initiatief kenbaar kunnen maken. Daarnaast werkt de Startnotitie sturend op de inhoud van het op te stellen MER. In de Startnotitie wordt aangegeven wat de belangrijkste milieuaspecten zijn die in het MER nader worden bekeken, wordt een onderbouwing van de keuze voor Rijsenhout als glastuinbouwgebied gegeven en wordt een voorzet gedaan voor de te onderzoeken alternatieven en varianten.

Het bekend maken van het voornemen in de vorm van een Startnotitie is de eerste stap en vormt de formele start van deze m.e.r.-procedure. De eerste inspraakronde begint direct na bekendmaking van de Startnotitie en duurt vier weken. Tijdens deze inspraakronde kunnen wensen ten aanzien van de inhoud van het MER kenbaar worden gemaakt. Deze wensen worden door het bevoegd gezag verwerkt in de richtlijnen ten behoeve van het MER. In hoofdstuk 6 wordt uitgebreider ingegaan op de procedure en de te nemen besluiten.

Tijdens de inspraakperiode wordt een informatieavond georganiseerd. Iedereen is dan in de gelegenheid in te spreken op de Startnotitie. Schriftelijke reacties kunnen onder vermelding van 'inspraakreactie Startnotitie m.e.r. Glastuinbouw Rijsenhout' binnen de aangegeven termijn worden gezonden naar:

Gemeente Haarlemmermeer
het college van Burgemeester en Wethouders
t.a.v. behandelend ambtenaar dhr. R. Blom
Sector Ruimte, Wonen en Economie
Postbus 147
2130 AC Hoofddorp

1.4 Opbouw van de Startnotitie

In hoofdstuk 2 wordt in gegaan op de achtergronden en het doel van de voorgenomen activiteit. Hierin komen de ontwikkelingen aan bod, die in Nederland en in de regio Aalsmeer in de glastuinbouw plaatsvinden en wordt de geschiktheid van Rijsenhout als glastuinbouwlocatie toegelicht. Geëindigd wordt met een beschrijving van de voorgenomen activiteit en relevant beleid voor het plangebied. In het volgende hoofdstuk wordt de voorgestelde werkwijze bij de ontwikkeling van de alternatieven beschreven. Hoe het plangebied er in de huidige situatie en in de autonome ontwikkeling tot 2015 (het zogenaamde nulalternatief) uitziet is beschreven in hoofdstuk 4. Vervolgens wordt in hoofdstuk 5 een voorzet gegeven voor de effecten van het voornemen die worden onderzocht in het MER. Hierbij wordt ingegaan op het groene milieu, het woon- en leefmilieu, het abiotisch milieu en het bedrijfsmilieu. Tot slot wordt een beeld geschetst van de te doorlopen m.e.r.- en artikel 19 WRO-procedure.

2 ACHTERGRONDEN EN DOEL VAN HET VOORNEMEN

2.1 Ontwikkelingen in de glastuinbouw in Nederland

Concurrentie

Verwacht wordt dat in de landbouw in Nederland een verschuiving zal plaatsvinden naar onder andere glastuinbouw. De reden hiervan is dat binnen de sierteelt (bloementeelt en potplanten) nog geen sprake is van verzadiging van de internationale markt. Hierdoor blijft de vraag naar glastuinbouwgebied bestaan. Ook in de komende jaren neemt de sierteelt economisch gezien een sterke positie in. Wel zal de klassieke glastuinbouw onder druk komen te staan door buitenlandse concurrentie, een ontwikkeling die noodzaakt tot aanpassingen in de huidige glastuinbouw.

Verder is het kenmerkend voor de moderne glastuinbouw dat grond zijn waarde als productiefactor verliest. Teelt vindt vooral op substraat plaats en is niet meer grondgebonden. In dat opzicht is glastuinbouw niet meer van andere vormen van bedrijvigheid te onderscheiden en kan glastuinbouw op een redelijke willekeurige locatie worden gevestigd. De bereikbaarheid van nationale en internationale afzetmarkten wint daarbij aan belang bij de keuze van de vestigingsplaats.

In het beleid wordt grote waarde gehecht aan de centrumfunctie van Aalsmeer als glastuinbouwgebied (o.a. als kenniscentrum). Om deze functie in stand te houden is herstructurering noodzakelijk, waarbij concentratie voorop staat.

Een andere ontwikkeling die hierbij een rol speelt, heeft betrekking op de inrichting van de bestaande glastuinbouwgebieden. De veelal monofunctionele en kleinschalige structuur van deze gebieden voldoet niet meer aan de hedendaagse eisen en dient te worden aangepast. *De inrichting van deze traditionele glastuinbouwgebieden moet daarom worden omgebogen om te voldoen aan de eisen die vanuit de sector en vanuit milieu en ruimtelijke kwaliteit worden gesteld. Alleen op deze wijze kan de toenemende internationale concurrentie het hoofd worden geboden.*

Regionale ontwikkelingen

Agrarisch gebruik, waaronder glastuinbouw, is historisch een belangrijke functie in de Haarlemmermeer. Deze functie heeft echter sinds tientallen jaren te maken met een groeiende concurrerende vraag naar ruimte door andere functies. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om ruimtevraag door Schiphol, dorpsuitbreidingen, ontwikkeling van bedrijventerreinen en infrastructuur. Een andere ontwikkeling in de regio is dat naar verwachting een verschuiving zal plaatsvinden in het type glastuinbouwbedrijven: van zuiver productie tot kennisintensieve veredelings- en kweekbedrijven.

Herstructurering

Om de veranderingen in de glastuinbouw het hoofd te kunnen bieden is herstructurering van bestaand glastuinbouwgebied in Aalsmeer, Haarlemmermeer, Amstelveen en Uithoorn, noodzakelijk. Onderdeel van de herstructurering is het uitplaatsen van bestaande glastuinbouwbedrijven naar locaties waar wel groeimogelijkheden zijn en waar de bestemming glastuinbouw gehandhaafd zal blijven. Hierdoor ontstaat een ruimtevraag naar nieuwe glastuinbouwgebieden. Dit biedt mogelijkheden voor de ontwikkeling van een meer multifunctioneel en duurzaam

ingericht gebied, dat ruimtelijke kwaliteit aan de betreffende regio toevoegt. De gebruiksmogelijkheden worden vergroot en verkeersveiligheid, landschappelijke inpassing en waterhuishouding worden verbeterd evenals de mogelijkheden voor recreatief medegebruik.

2.2 Rijsenhout als locatie voor nieuwe glastuinbouwontwikkeling

In het vigerende Streekplan Amsterdam-Noordzeekanaalgebied, Haallemmermeer/Schiphol is aangegeven dat de Haarlemmermeer haar sterke functie zou moeten behouden als landbouwgebied vanwege de economische betekenis, mogelijkheden voor medegebruik en behoud van de landschappelijke structuur. Hiervoor zijn twee agrarische kerngebieden aangewezen. In het streekplan is het kerngebied Rijsenhout aangewezen (het gebied tussen de Ringvaart, Geniedijk, rijksweg A4 en Venneperweg) om ruimte te bieden voor de ontwikkeling van circa 300 ha netto (500 ha bruto) glastuinbouwgebied. Het kassengebied bij Rijsenhout is bedoeld voor tuinders uit de regio en voor teelten die gebruikelijk zijn in het tuinbouwcomplex Aalsmeer.

In diverse (nationale) beleidsplannen is de geschiktheid van Rijsenhout als glastuinbouwgebied beschreven. In de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening (Extra) en het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) is aangegeven dat de Haarlemmermeer ruimte biedt voor de ontwikkeling van de glastuinbouw voor bedrijven elders uit de regio Aalsmeer. Hierdoor kan de centrumfunctie van Aalsmeer in stand worden gehouden. In het SGR worden voor het plangebied twee koersen voorgestaan. Enerzijds betekent dit dat het beleid gericht is op concentratie van agrarische productie in regionale complexen ('gele koers'). Voor de Haarlemmermeer gaat het hierbij specifiek om glastuinbouw en bollenteelt. Anderzijds betekent dit dat de landbouw in mozaïekpatroon met andere functies plaatsvindt ('bruine koers'). Concentratie van glastuinbouw wordt belangrijk gevonden vanwege de in de regio aanwezige kennis, kapitaal en afzetstructuur.

In de Agrarische nota en de Toekomstvisie Haarlemmermeer van de gemeente Haarlemmermeer is aangegeven dat glastuinbouw belangrijke mogelijkheden biedt om een hoogwaardig woon-, werk-, en recreatiemilieu te creëren. Dit zijn belangrijke peilers in het gemeentelijke beleid ter verbetering van de leefbaarheid in de regio. Een ander element dat een rol speelt bij de geschiktheid van Rijsenhout als glastuinbouwgebied is dat het niet alleen dicht bij de Bloemenveiling Aalsmeer ligt, maar ook dicht bij Schiphol (korte vervoersafstand). Naast beperkingen in verband met ruimtevraag, heeft dat positieve kanten. Een locatie dicht bij Schiphol brengt aanvullende en snelle internationale vervoersmogelijkheden met zich mee, dat gunstig is voor internationale handel. Ook de nabijheid van handelaren en potentiële klanten speelt een rol bij de geschiktheid van Rijsenhout als glastuinbouwgebied.

Een andere positieve vestigingsfactor voor de locatie Rijsenhout is de wijze van verkaveling. Deze biedt optimale mogelijkheden voor aanpassingen aan de modernisering die zich in de sector voordoet.

2.3 Het doel van het voornemen

Het doel van het voornemen is om het gebied Rijsenhout te ontwikkelen als een duurzame glastuinbouwlocatie, passend binnen het beleid om Aalsmeer en Amstelveen te ontlasten en ruimte te bieden voor (regionale) herstructurering van bestaande glastuinbouw.

Een nevendoeel van de ontwikkeling van het glastuinbouwgebied Rijsenhout is het leveren van een bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit en groeiende behoefte van inwoners van stedelijke gebieden aan ruimte voor natuur, landschap en openluchtrecreatie. Daarnaast dient de ontwikkeling van het glastuinbouwgebied de verdere versterking van een hoogwaardig woon- en werkmilieu in de Haarlemmermeer, omdat het een economisch belangrijke sector is.

2.4 De voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit betreft het ontwikkelen van de glastuinbouwlocatie Rijsenhout in de Haarlemmermeer. Deze locatie van 300 hectare zal gefaseerd in ontwikkeling worden gebracht. Op korte termijn wordt voorzien in een ontwikkeling van circa 70 hectare glastuinbouw op de (deel)locaties Den Ruygen Hoek en Zorg en Vlijt II.

Het voornemen betreft moderne kassen met een nokhoogte van circa 10.00 m, met woonhuizen en bedrijfsgebouwen. In eerste instantie is het voornemen gericht op kassen. Daarnaast wordt gekeken of zich toeleverende bedrijven, zoals veredelingsbedrijven, zullen vestigen.

Het type bedrijf dat zich in het plangebied zal gaan vestigen richt zich op de bloementeel. Hierbij zal het hoofdzakelijk gaan om bedrijven die in het kader van de herstructurering van de glastuinbouw door ruimtetekort rond Aalsmeer, een nieuwe vestiging voor bedrijfsvoering zoeken. De bedrijven zullen gericht zijn op duurzame glastuinbouw. Hierbij zal het merendeel van de teelt plaatsvinden op substraat.

Een groot deel van de producten die in het te ontwikkelen glastuinbouwgebied Rijsenhout worden geproduceerd, zullen via de veiling van Aalsmeer verder worden gedistribueerd.

In de ontwikkeling van glastuinbouw zijn twee tendensen waar te nemen: het groeien naar grotere bedrijven en het stoppen van kleinere glastuinbouwbedrijven. Het aantal bedrijven met minder dan 1 hectare glas neemt voortdurend af en het aantal bedrijven tussen 1 en 3 hectare neemt toe. Ook het aantal zeer grote bedrijven neemt toe. Voor de toekomst wordt verwacht dat deze trends zich zullen voortzetten.

Vooraf bedrijven met 1-2 hectare glas zullen waarschijnlijk groeien naar de klasse van 2-3 en 3-5 hectare. De bedrijfsoppervlakte voor de teelt van snijbloemen en potplanten is vooral afhankelijk van de exclusiviteit van de teelt. Voor zover er schaalnadelen zijn, compenseren de kleine(re) bedrijven deze door zich meer te richten op specialiteiten en nieuwe(re) producten/teelten. Naarmate er meer sprake is van teelten met een groot aanbod (bulkproductie) is een oppervlakte tot circa 5 hectare nodig.

Gestreefd wordt naar een optimale verkaveling, verkeersontsluiting en waterhuishouding voor het te ontwikkelen gebied.

De voorgenomen activiteit is opgesplitst in de aanlegfase en de gebruiksfase. Beide fasen worden gekenmerkt door activiteiten als:

- Aanlegfase:*
- bouwrijp maken (afgraven/ophogen van grond, omleggen (tijdelijk of permanent) van watergangen, graven van nieuwe watergangen, verleggen kabels en leidingen);
 - bouwverkeer;
 - aanbrengen riolering en ondergrondse leidingen;
 - aanleg infrastructuur (wegen, kabels en leidingen);
 - aanleg waterbuffering.
- Gebruiksfase:*
- energiegebruik en eventueel energieproductie;
 - wateropslag en -gebruik;
 - lozing van afvalwater;
 - productie van licht;
 - transport van glastuinbouwproducten en personen;
 - bedrijfsafval (afgedragen gewassen, substraat, folie, e.d.).

2.5 Overig beleid voor het plangebied

Structuurplan A4 zone west

In augustus 2001 is het Structuurplan A4 zone west vastgesteld door de gemeente Haarlemmermeer. Het plan geeft op hoofdlijnen de ruimtelijke contouren voor het te ontwikkelen bedrijventerrein rond de knoop N201/A4. In het plan zijn ruimtelijke reserveringen beschreven voor infrastructuur voor hoogwaardige en tijdkritische goederen. Wellicht bestaan er mogelijkheden om transportwensen van het te ontwikkelen glastuinbouwgebied Rijsenhout te koppelen aan de ontwikkelingen in de A4 zone west. Tevens zou de A4 zone west ook kansen kunnen bieden voor glastuinbouwgerelateerde bedrijvigheid.

3 ONTWIKKELING ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN

3.1 Inleiding

Het opstellen van het MER is onderverdeeld in een aantal logisch op elkaar aansluitende stappen. Gestart wordt met de ontwikkeling van het duurzaam basisalternatief, waarna relevante varianten worden ontwikkeld. Uit de varianten wordt een keuze gemaakt om tot het meest milieuvriendelijk alternatief te komen. In paragraaf 3.2 en 3.3 worden de randvoorwaarden en uitgangspunten beschreven waaraan de alternatieven en varianten moeten voldoen. De randvoorwaarden en uitgangspunten kunnen in het traject van vergunningsverlening voor de uiteindelijke bouw van kassen worden vastgelegd. Zodoende sluiten ze in een aantal gevallen het ontstaan van bepaalde milieueffecten uit, omdat het optreden van bepaalde situaties in de vergunningen reeds is uitgesloten.

Bij de beschrijving van de alternatieven en varianten en in een later stadium bij de effectbeschrijving wordt een aantal thema's onderscheiden. Dit zijn:

- Het groene milieu: landschap, ecologie, cultuurhistorie en archeologie;
- Het woon- en leefmilieu: verkeer, licht, recreatie;
- Het a-biotisch milieu: grondwater, oppervlaktewater;
- Het bedrijfsmilieu: energie en afval.

3.2 De randvoorwaarden

Randvoorwaarden geven harde eisen waaraan de te ontwikkelen alternatieven en varianten moeten voldoen. Deze randvoorwaarden worden gegeven vanuit door verscheidene invalshoeken, zoals ruimtelijke vraag van andere ontwikkelingen, waardevolle natuur- en cultuurhistorische elementen, wet- en regelgeving etc.

- Aan de noordzijde wordt het plangebied begrensd door de Geniedijk. De Geniedijk is een cultuurhistorisch monument en staat op de Werelderfgoedlijst van Unesco. Bij de alternatievenontwikkeling wordt er vanuit gegaan dat de Geniedijk en bijbehorende elementen behouden blijven.
- In verband met mogelijke verbreding van de A4 in de toekomst wordt een strook van 100 m gereserveerd.
- In het Besluit tuinbouwbedrijven met bedekte teelt milieubeheer en het in ontwikkeling zijnde Besluit glastuinbouwbedrijven zijn wettelijke randvoorwaarden voor de glastuinbouw genoemd. De te ontwikkelen alternatieven en varianten zullen hieraan voldoen.
- Er dient voldoende bergingscapaciteit te zijn voor opvang van neerslag van extra verhard oppervlak.
- Het te ontwikkelen glastuinbouwgebied werpt geen belemmeringen op voor de ontwikkeling van het Park van de 21ste eeuw.

kader 1. Geniedijk

De Geniedijk maakt deel uit van de Stelling van Amsterdam, welke is aangemerkt als monument op de Werelderfgoedlijst van UNESCO. De Stelling van Amsterdam diende als laatste verdedigingslinie en als toevluchtsoord voor het geval de vijand door eerdere linies zou zijn gebroken. Net buiten het plangebied ligt het fort Rijsenhout aan de Geniedijk. De Geniedijk is een continu element in de polder en is een belangrijk oriëntatiemiddel. Het is een bijzonder landschappelijk object, dat vanuit het omliggende landschap duidelijk te zien is.

3.3 De uitgangspunten

De uitgangspunten geven richting aan de ontwikkeling van het duurzaam basisalternatief, varianten en het MMA. In het duurzaam basisalternatief worden de uitgangspunten omgezet in inrichtingsmogelijkheden voor het voornemen. De varianten geven op onderdelen opties aan waardoor andere inrichtingsmogelijkheden ontstaan. Het MMA kent als uitgangspunt het duurzaam basisalternatief waarbij naast maatregelen die de effecten beperken (mitigerende maatregelen), die varianten worden meegenomen die de beste mogelijkheden voor het milieu bieden. Het MMA krijgt daarmee in het geheel een hoger ambitieniveau ten aanzien van milieuvriendelijke en duurzame inrichting.

Bij het ontwerp en de inrichting van het glastuinbouwgebied worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Algemeen

- een duurzame inrichting (zie kader 2) en hanteren maatregelen uit het Nationaal Pakket Duurzaam Bouwen;

- geconcentreerde en projectmatige ontwikkeling van het plangebied om een gespreide vestiging van glastuinbouw voorkomen;
- aansluiten bij de voorwaarden die worden genoemd in de Stimuleringsregeling inrichting duurzame glastuinbouwgebieden;

kader 2. Duurzame inrichting

In de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening wordt duurzame inrichting van een glastuinbouwgebied als volgt uitgelegd: een streefverhouding tussen netto- areaal glas en de totale oppervlakte van het gebied van 1:2. Ongeveer de helft van een duurzaam ingerichte projectlocatie bestaat dus uit kassen, circa een kwart uit voor de tuinder noodzakelijke infrastructuur, ondersteunende bebouwing (opslag), waterbassins en energievoorzieningen. Het overige areaal bestaat uit fietspaden, groenvoorzieningen en watergangen, onder meer ten behoeve van het waterbergend vermogen.

Het groene milieu

- het benutten van kansen voor recreatief medegebruik in relatie tot te ontwikkelen infra-, groen-, en natte structuren in het gebied;
- gecombineerd ruimtegebruik waar mogelijk, zoals natte natuur, recreatie, waterberging;
- het benadrukken van waardevolle cultuurhistorische structuren in het landschap bij de inrichting van het plangebied. Hierbij valt te denken aan versterken van de historische verkaveling en zichtlijnen;
- water en groenstructuren als sturend element in het plangebied. Enerzijds ontstaan hierdoor recreatieve mogelijkheden en anderzijds versterken (ver)brede sloten en tochten (plasbermen) de ecologische verbindingen en kan op functionele wijze een bijdrage worden geleverd aan vergroting van de waterberging in het gebied;

Het woon- en leefmilieu

- het inzetten van middelen om de lichtuitstoot te beperken, zoals het aanbrengen van schermen bovenin de kassen en voldoende afstand tot woongebieden;
- duurzaam veilig ontwerp van de wegenstructuur in het plangebied;
- streven naar minimale hinder voor omwonenden door verkeersbewegingen voor de glastuinbouw;
- optimale ontsluiting van het gebied richting de veiling.

Het a-biotische milieu

- streven naar het hanteren van een gesloten systeem voor (bedrijfs)afvalwater en een optimale waterhuishouding voor de bedrijfsvoering;
- een verhouding tussen verhard en onverhard oppervlak die overeenkomt met het waterbergend vermogen dat door het Waterschap wordt vereist;
- een bedrijfsinrichting/bedrijfsvoering waarbij morsing van bestrijdingsmiddelen geen nadelige gevolgen hebben voor bodem en water;
- een verantwoorde en technisch haalbare vormgeving van de afwatering van het gebied;
- gebruik van regenwater als gietwater in kassen;

Het bedrijfsmilieu

- een zodanige indeling van kavels in het gebied dat toekomstige verkaveling met vergroting van bedrijfsoppervlakte voor een optimale bedrijfsvoering mogelijk is;
- het zoveel mogelijk voorkomen van het ontstaan van afvalstromen en het creëren van optimale afvalverwerkingsstromen;
- aandacht voor een duurzame energievoorziening voor het plangebied;
- het streven naar een efficiënte koppeling van bedrijven, waardoor een reductie van het energiegebruik kan worden bereikt.
- het beschouwen van mogelijkheden voor het toepassen van gecombineerd ruimtegebruik, zoals gestapelde kassen, waarbij de onderlaag een verwerkingsunit vormt en daarboven de productieunit is geplaatst;

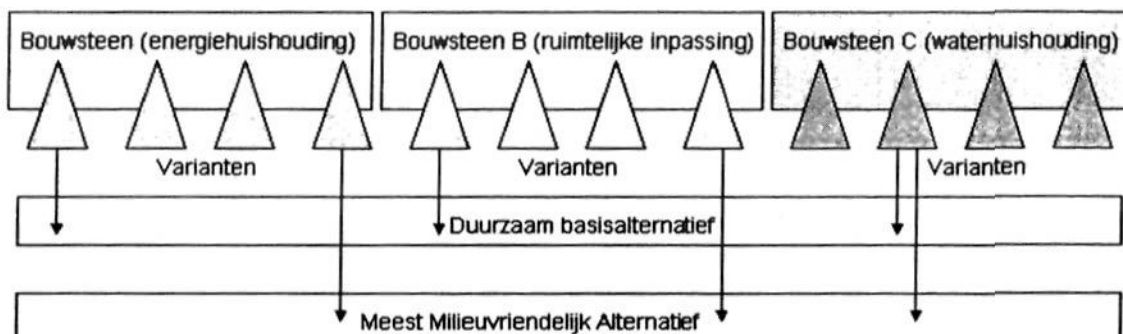
3.4 Alternatieven en varianten**Bouwstenen en varianten**

Om de alternatieven te kunnen opstellen, wordt een aantal bouwstenen gehanteerd. Op basis van de uitgangspunten kunnen voor elke bouwsteen verschillende varianten worden geformuleerd. Daarbij kan gedacht worden aan:

- verspreiding van groene stroken en watereenheden over het plangebied;
- benadrukken historische verkavelingspatronen en zichtlijnen;
- ontwikkeling ecologische en recreatieve zones.
- situering van de wegen;
- wijze van externe ontsluiting;
- afscherming in de kassen tegen lichtuitstoot;
- ligging van bedrijfswoningen.
- gietwatervoorziening/systemen
- energievoorziening;

Er zal dus een overzicht ontstaan van een aantal varianten binnen een bouwsteen. Op basis van verschillende invalshoeken voor het duurzaam basisalternatief en het Meest Milieuvriendelijk Alternatief zal een keuze moeten worden gemaakt voor varianten die verder worden uitgewerkt in de alternatieven. In het duurzaam basisalternatief worden de varianten opgenomen met een bedrijfseconomisch rendabel uitgangspunt en verder binnen de duurzame milieugrenzen liggen. Vervolgens worden varianten gekozen die in het MMA worden opgenomen en waarbij een hoger ambitieniveau wordt gehanteerd ten aanzien van het milieu en duurzame inrichting van het glastuinbouwgebied (zie figuur 3.1).

Criteria voor verdere uitwerking van varianten zijn de realiseerbaarheid van de varianten en de aanwezigheid van duidelijk onderscheid tussen de varianten. Met het laatste wordt bedoeld dat het onderscheid (in effecten) tussen varianten voor een bepaalde bouwsteen voldoende groot moet zijn.

Figuur 3.1. De bouwstenen, varianten en alternatieven

Duurzaam basisalternatief

Het duurzaam basisalternatief is dat alternatief waarbij het gebied op een economisch verantwoorde wijze wordt ontwikkeld, op een zodanige wijze dat er voor de bedrijven een optimale bedrijfsvoering kan plaatsvinden met inachtneming van de gestelde randvoorwaarden (paragraaf 3.2). De basis voor het duurzaam basisalternatief is het glastuinbouwkundig plan. Daarnaast zullen in dit alternatief in ieder geval waterhuishouding, verkeersontsluiting en energievoorziening belangrijke aandachtspunten zijn. Daarnaast wordt waar mogelijk rekening gehouden met milieu en landschap.

Aan de hand van verschillende varianten wordt een nadere invulling gegeven aan het duurzaam basisalternatief. Hiervoor zal een aantal varianten worden ontwikkeld, die na een afweging al dan niet in het duurzaam basisalternatief worden opgenomen.

Meest Milieuvriendelijk Alternatief

Naast het duurzaam basisalternatief wordt een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) (verplicht) in het MER uitgewerkt. Om het MMA vorm te geven wordt het duurzaam basisalternatief als uitgangspunt gebruikt. Deze wordt versterkt met varianten waarbij het milieu en duurzaamheid een belangrijke plaats innemen. Dit geheel vormt het MMA met een hoger ambitieniveau dan het duurzaam basisalternatief. Daarnaast worden in het MMA maatregelen meegenomen om de te verwachten effecten te minimaliseren (mitigerende maatregelen). Het MMA is dus een integraal alternatief met een hoger ambitieniveau ten aanzien van milieuvriendelijke en duurzame inrichting.

Nulalternatief

Om de effecten van de alternatieven en varianten in kaart te kunnen brengen, wordt het nulalternatief uitgewerkt. Het nulalternatief beschrijft de situatie in 2015 wanneer de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd, maar reeds bestaande plannen en ontwikkelingen in het gebied wel zijn uitgevoerd. Dit wordt ook wel de **autonome ontwikkeling** genoemd. Met deze situatie worden de alternatieven vergeleken om de effecten te benoemen.

4 HUIDIGE SITUATIE EN AUTONOME ONTWIKKELING

4.1 Het plangebied en studiegebied

Het plangebied is het gebied waar men voornemens is glastuinbouwlocatie Rijsenhout te realiseren. Hiervoor worden de alternatieven en varianten ontwikkeld. Dit plangebied is weergegeven op kaart I. Het gebied waarin de milieueffecten kunnen optreden wordt het studiegebied genoemd. Het studiegebied kan per aspect verschillen en de omvang ervan wordt bepaald door de mate waarin de milieueffecten nog duidelijk merkbaar zijn.

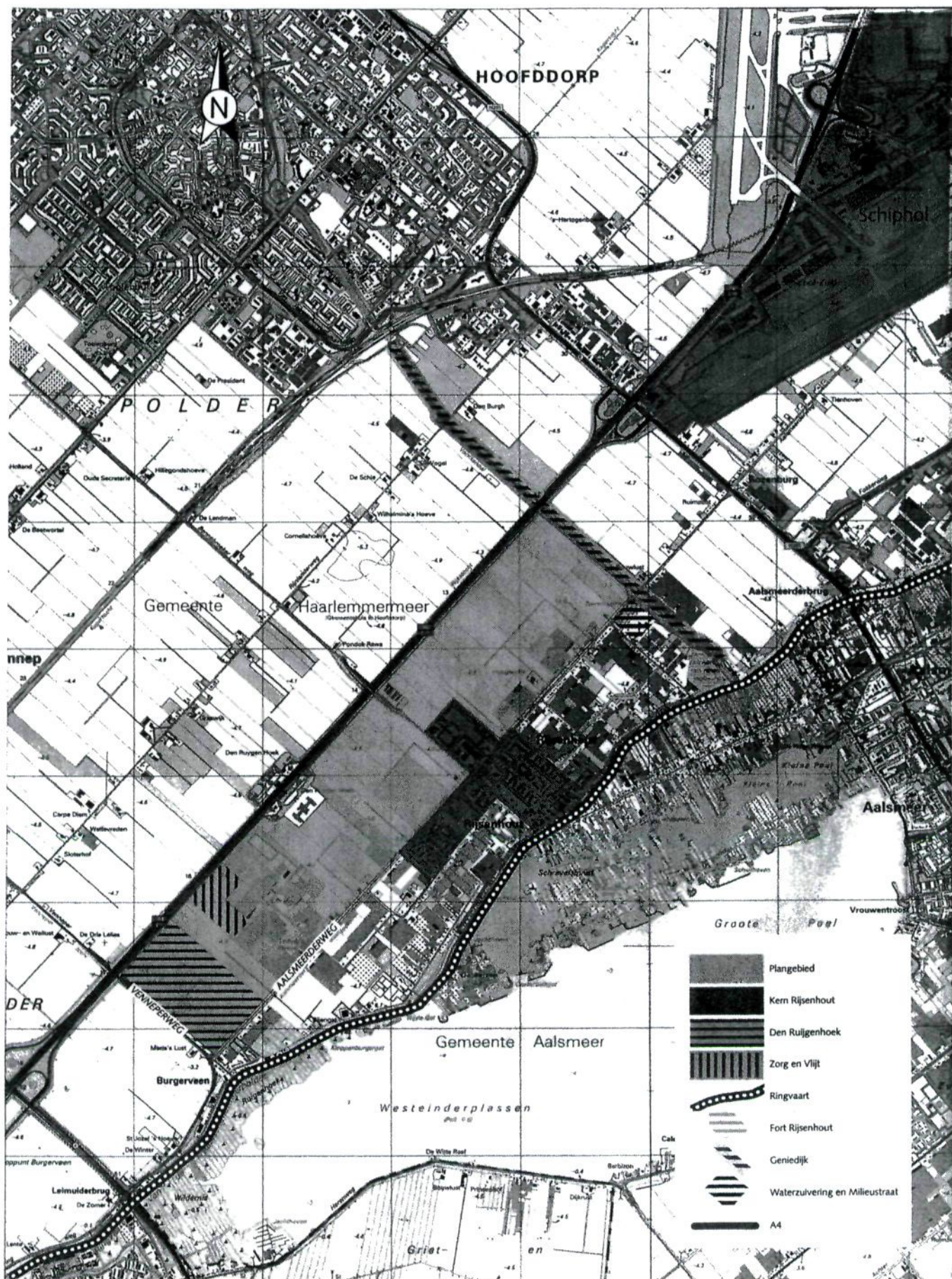
4.2 Het plangebied in de huidige situatie

Het plangebied ligt in de Haarlemmermeerpolder in de nabijheid van Aalsmeer en Schiphol. Het gebied wordt aan de noord-, oost-, zuid- en westzijde respectievelijk begrensd door de Geniedijk, Aalsmeerderweg, Venneperweg en de rijksweg A4. Het plangebied is voor een groot deel open akkerbouwgebied. Ook is reeds een aantal kasopstanden aanwezig. Midden door het plangebied ligt de Bennebroekerweg. De Geniedijk aan de noordzijde van het plangebied is een cultuurhistorisch element in het landschap. De Geniedijk staat op de Werelderfgoedlijst van UNESCO (kader 1). De A4 is een belangrijke rijksweg tussen Amsterdam-Schiphol-Rotterdam.

De huidige bestemming van het plangebied is agrarisch onbebouwd. Hierbij is bebouwing toegestaan voor agrarische doeleinden. Daarnaast is een deel van het plangebied bestemd als agrarisch gebied met glastuinbouw.

Figuur 4.1. Openheid van het plangebied richting Venneperweg en de Aalsmeerderweg.

kaart I
Plan-en studiegebied

De verkaveling van het gebied is oost-west georiënteerd. In het plangebied zijn verder veel waterlopen aanwezig, waaronder de Slotertocht en het Voorkanaal en de Bennebroekertocht. Langs de Bennebroekerweg en de Vennepeweg staan bomenrijen. De huidige flora en fauna in het plangebied bestaat naar verwachting vooral uit algemene soorten. In het MER wordt dit nader geïnventariséerd.

Figuur 4.2 Luchtfoto van het plangebied

Aan de Lavendelweg en de Kruizemuntweg zijn nieuwe (glastuinbouw)bedrijven gevestigd, waaronder een aantal veredelingsbedrijven. Langs het plangebied liggen de aan- en uitvliegroute voor de Kaagbaan van Schiphol. Dit betekent dat er veel vliegtuigen op een relatief geringe hoogte langs het plangebied vliegen.

4.3 De autonome ontwikkeling

De autonome ontwikkeling is de situatie in het plan- en studiegebied in 2015 zonder dat het voornemen van de initiatiefnemer wordt uitgevoerd. Indien het voornemen niet wordt uitgevoerd, is het de verwachting dat de landbouwfunctie gehandhaafd blijft. In 2015 is het Park van de 21ste eeuw ontwikkeld. Dit geeft het plangebied naar verwachting een hogere natuur- en landschappelijke waarde, maar de contouren moeten nog worden uitgewerkt. Naar verwachting neemt de glastuinbouw beperkt toe. Omdat over de aansluiting van de N201 op de A4 en de aanleg van het Park van de 21ste eeuw nog geen besluit is genomen valt deze ontwikkeling buiten de autonome ontwikkeling.

Park van de 21^e eeuw

De gemeente is bezig met het ontwikkelen van het Park van de 21^e eeuw dat deels overlap vertoont met het plangebied voor deze studie. De planvorming van de gemeente is nog niet zover dat concreet bekend is hoe binnen het plangebied invulling zou worden gegeven aan het Plan van de 21^e eeuw. Ook heeft nog geen concrete besluitvorming plaatsgevonden over de realisering van dit park. Binnen de planstudie over de glastuinbouw wordt de ontwikkeling van het Park van de 21^e eeuw derhalve nog niet als autonome ontwikkeling meegenomen. Indien de plannen rond het Park van de 21^e eeuw in grote lijnen bekend zijn zal in het MER op beschouwende wijze een doorkijk worden gegeven van de consequenties van de realisering van een dergelijk park voor het plangebied

Aantakking N201 op de A4

Ook over de aantakking van de N201 op de A4 is nog geen besluit genomen. Daarom vormt ook dit geen onderdeel van de autonome ontwikkeling. Op dit moment wordt een m.e.r.-procedure doorlopen voor de aantakking van de N201 op de A4. Er bestaan vooralsnog verschillende alternatieven, die het noordelijk deel van het plangebied doorsnijden. Om inzichtelijk te maken welke consequenties de aantakking heeft op het ontwikkelen van glastuinbouw in het plangebied wordt daarom een doorkijk gegeven naar een situatie waarbij wel sprake is van aantakking.

De doorkijk voor deze beide ontwikkelingen op de ontwikkeling van de glastuinbouw in Rijsenhout, wordt in het MER in een apart hoofdstuk opgenomen.

5 TE ONDERZOEKEN EFFECTEN

5.1 Wat zijn de te verwachten effecten?

De beschrijving van de effecten richt zich zowel op de positieve als de negatieve effecten van de ontwikkeling van het glastuinbouwgebied Rijsenhout (voorgenomen activiteit). De alternatieven worden vergeleken met de autonome ontwikkeling oftewel het nulalternatief (referentiesituatie). De beoordeling van de effecten vindt plaats aan de hand van beoordelingscriteria die onder andere uit beleidsdoelen worden afgeleid. De mate waarin de effecten optreden, is onder meer afhankelijk van de bestaande situatie, de autonome ontwikkeling en de wijze waarop het glastuinbouwgebied wordt ontwikkeld. Bij de effectbeoordeling wordt aandacht besteed aan:

- de aard en omvang van de effecten;
- het feit of de effecten zich permanent dan wel tijdelijk zullen voordoen;
- de mate waarin en de wijze waarop negatieve milieugevolgen tegen te gaan zijn, dan wel gecompenseerd moeten worden;

Hieronder wordt een opsomming gegeven van een aantal relevant geachte effecten die in het MER verder zullen worden uitgewerkt. Bij het vaststellen van de te onderzoeken effecten is uitgegaan van de gestelde randvoorwaarden en de uitgangspunten. Daarnaast worden in het MER bepaalde milieueffecten buiten beschouwing gelaten, omdat het vanwege beperkingen in de vergunningverlening is uitgesloten dat deze zullen optreden. Hierbij kan worden gedacht aan vervuiling van de bodem door bestrijdingsmiddelen. In de vergunningverlening kunnen voorwaarden voor de bedrijfsvoering op dit punt worden gesteld.

Het onderzoek naar de effecten en de beschrijving ervan in het MER vindt plaats aan de hand van thema's. Hierna volgt een korte beschrijving van te verwachten milieueffecten, die in de studie worden betrokken.

- Het groene milieu: landschap, ecologie, cultuurhistorie en archeologie;
- Het woon- en leefmilieu: verkeer, licht, recreatie;
- Het abiotisch milieu: grondwater, oppervlaktewater;
- Het bedrijfsmilieu: energie en afval.

Het groene milieu

- **Landschap**; de effecten op het landschap worden in beeld gebracht. Aan de ene kant wordt door de ontwikkeling van het glastuinbouwgebied de openheid van het landschap in het gebied doorbroken. Aan de andere kant kan een gericht ontwerp bijdragen aan het landschap.
- **Ecologie**; bij dit aspect wordt ingegaan op de effecten op de flora en fauna (welke en aantal soorten). Veranderingen in de openheid van het plangebied en de effecten door assimilatiebelichting spelen hierbij een rol (weidevogels). Ook de mogelijke (positieve) effecten van het voornemen op de ontwikkeling van ecologische zones worden meegenomen.

- **Cultuurhistorie en archeologie;** onderzocht worden de effecten op cultuurhistorisch en archeologisch waardevolle elementen, zoals de Geniedijk en de verkaveling van het gebied.

Het woon- en leefmilieu

- **Verkeer;** bij het aspect verkeer wordt aandacht besteed aan de effecten van de ontwikkeling van Rijsenhout als glastuinbouwgebied op verkeersveiligheid en de verkeersafwikkeling van het gebied. Daarbij wordt specifiek ingegaan op de ontsluitingsmogelijkheden, sluiproutes, geluidsbelasting en trillingen;
- **Licht;** onderzocht wordt wat de effecten zijn van assimilatiebelichting voor de omgeving door ontwikkeling van het glastuinbouwgebied Rijsenhout. Met name in de nachtelijke uren kan hinder ontstaan voor omwonenden en verkeer.
- **Recreatie;** onderzocht wordt of er sprake is van doorsnijding van recreatieve routes of recreatieve voorzieningen. Ook wordt onderzocht of het recreatief (mede)gebruik in het gebied toeneemt.

Het abiotisch milieu

- **Kwantiteit grondwater;** de effecten van de voorgenomen activiteit op de hoeveelheid en eventueel kwaliteit van het grondwater worden bekeken. Indien grondwater wordt gebruikt kan dit invloed hebben op het grondwaterpeil. De verwachting is dat deze effecten gering van omvang zullen zijn.
- **Kwantiteit en kwaliteit oppervlaktewater;** de hoeveelheid oppervlaktewater kan door de ontwikkeling van het glastuinbouwgebied veranderen, onder andere door een toename van verhard oppervlak en gebruik van regenwater als gietwater. De mate van verandering wordt onderzocht. Ook wordt ingegaan op de invloed van ontwikkeling van het glastuinbouwgebied op de kwaliteit van het oppervlaktewater. Naar verwachting zullen effecten beperkt zijn omdat een gesloten (water)systeem wordt gehanteerd. Wanneer effecten op de oppervlaktewaterkwaliteit zich voordoen, wordt ook inzicht gegeven op de gevolgen voor de kwaliteit van waterbodems.

Het bedrijfsmilieu

- **Energie;** in het aspect energie wordt ingegaan op het verbruik en energie-efficiëntie door de ontwikkeling van de glastuinbouwlocatie Rijsenhout. Hierbij wordt ook een relatie gelegd met de CO₂ uitstoot en het aandeel duurzame energie.
- **Afval;** de wijze waarop met afvalscheiding wordt omgegaan wordt onderzocht. Hierbij wordt bijvoorbeeld gekeken naar de mogelijkheden van compostering of biovergassing in de nabije omgeving.

6 DE PROCEDURE EN BESLUITEN

Startnotitie

De formele start van de m.e.r.-procedure is de openbare bekendmaking van de Startnotitie door het bevoegd gezag.

Bekendmaking, inspraak en advies

Direct na indiening van de Startnotitie bij het bevoegd gezag wordt in de regionale dag- en weekbladen officieel bekend gemaakt, dat de Startnotitie is uitgebracht. De Startnotitie ligt dan gedurende de in de advertenties vermelde termijn (circa 4 weken) ter inzage. Ook wordt in deze periode een informatieavond belegd, waarbij nadere uitleg wordt gegeven over het voornemen om glastuinbouw te ontwikkelen. Gedurende de inspraakperiode is een ieder in de gelegenheid in te spreken op de gewenste inhoud van het op te stellen MER. Binnen 9 weken na de bekendmaking brengt ook de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) het advies voor de Richtlijnen uit (zie figuur 6.1).

Richtlijnen

Het bevoegd gezag stelt binnen maximaal 13 weken na de officiële bekendmaking, met in achtname van het advies van de Commissie m.e.r. de richtlijnen vast. De richtlijnen bepalen aan welke eisen het MER moet voldoen. Daarbij wordt rekening gehouden met de inspraakreacties en de adviezen van de wettelijke adviseurs van het ministerie van VROM en LNV.

Opstellen MER

Aan de hand van de richtlijnen wordt het MER opgesteld. In het MER worden de alternatieven met elkaar vergeleken op basis van hun effecten op de omgeving. De alternatieven en varianten die in het MER zullen worden afgestemd met het nog op te stellen Glastuinbouwkundig plan. Hierin wordt een visie op de ruimtelijke inrichting van het glastuinbouwgebied Rijsenhout uitgewerkt. Op basis van de deeltuitwerking in het MER van de gebieden Den Ruygen Hoek en Zorg en Vlijt II wordt het ontwerp artikel 19 WRO-besluit opgesteld.

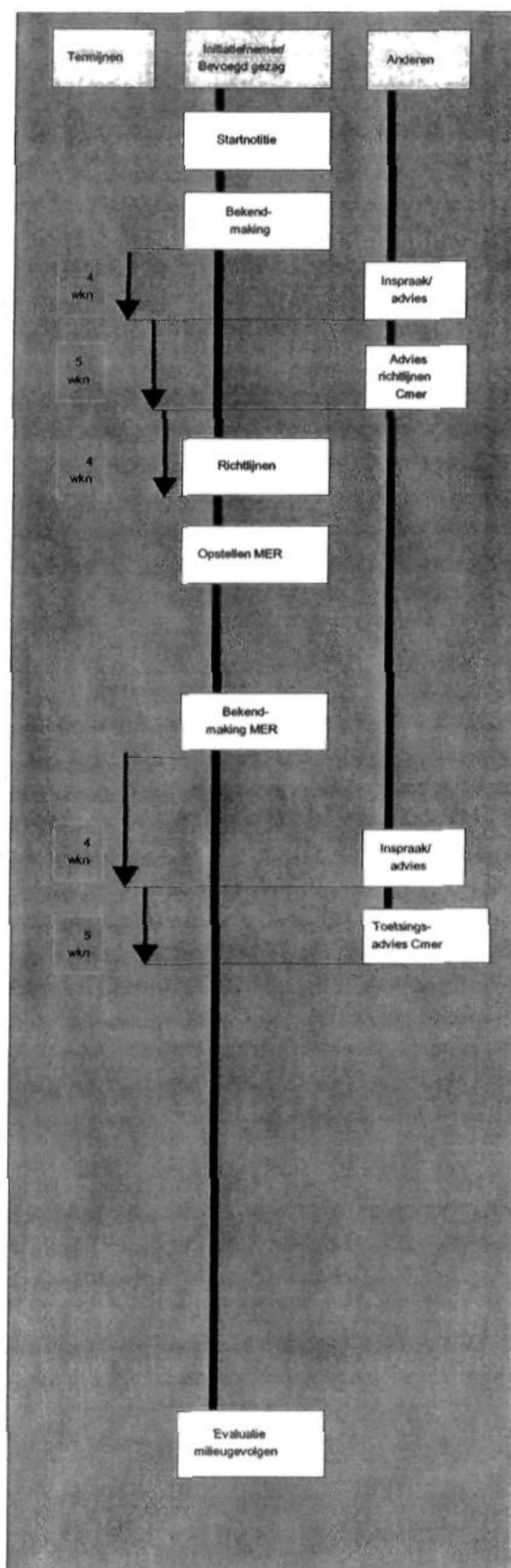
Bekendmaking MER en inspraak en advies

Als het MER gereed is, wordt het officieel aan het bevoegd gezag aangeboden. Deze beoordeelt het MER op volledigheid en kwaliteit, waarbij rekening wordt gehouden met de richtlijnen. Als het bevoegd gezag het MER aanvaardbaar acht, wordt het MER samen met het ontwerp artikel 19 WRO-besluit/ontwerp bestemmingsplanwijziging bekend gemaakt en ter inzage gelegd.

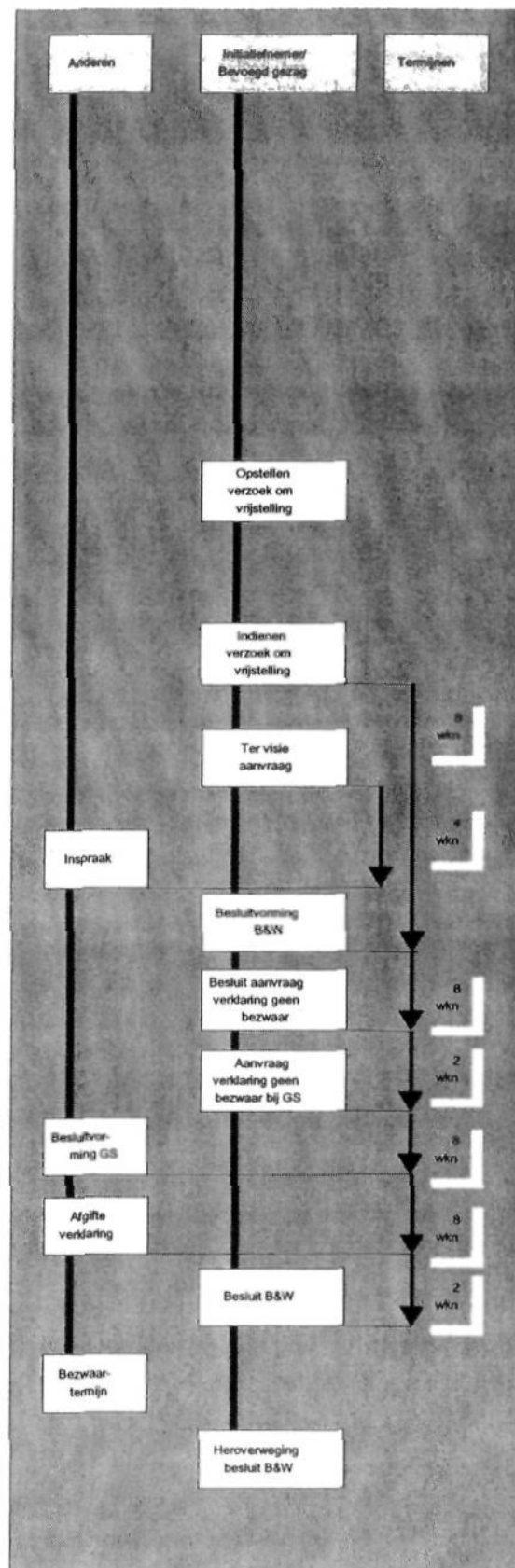
Tot 8 weken na publicatie is een ieder in de gelegenheid in te spreken op de kwaliteit van het MER en op de inhoud van het ontwerp artikel 19 WRO-besluit/ontwerp bestemmingsplanwijziging. In dezelfde periode brengen de wettelijke adviseurs, onder andere de inspecteur milieuhygiëne van het Ministerie van VROM en de directeur landbouw, natuur en openlucht recreatie van het ministerie van LNV, advies uit.

Voorts wordt een openbare hoorzitting/inspraakbijeenkomst over het MER belegd. Binnen 5 weken na afloop van de inspraaktermijn brengt de Commissie m.e.r. het toetsingsadvies uit. In dit toetsingsadvies geeft de Commissie, mede aan de hand van de inspraakreacties, haar oordeel over de kwaliteit en volledigheid van het MER.

Milieueffectrapportage (m.e.r.)

Artikel 19 WRO

Figuur 6.1 Procedureschema

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening 2000/2020 – Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, RPD, januari 2001.

Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra (VINEX) - Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, 1993.

Structuurschema Groene Ruimte (SGR) – Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, 1995.

Kansen voor Kassen – naar een economische hoofdstructuur glastuinbouw, LEI-DLO, 1997.

Agrarische nota - Even wachten Jan, beleidsnota voor het agrarisch gebied in Haarlemmermeer, Gemeente Haarlemmermeer, Dienst Ruimte, Wonen en Economie, september 2001.

Structuurplan A4 zone west, Gemeente Haarlemmermeer, Dienst Ruimte, Wonen en Economie, augustus 2001.

Verkenning ontwerp van het Park van de 21ste eeuw, Gemeente Haarlemmermeer, Dienst Ruimte, Wonen en Economie, juli 2001.

Toekomstvisie Haarlemmermeer 2015, Gemeente Haarlemmermeer, Dienst Ruimte, Wonen en Economie, januari 1998.

Structuurplan, gemeente Haarlemmermeer, 1995.

Gebiedsinventarisatie Rijsenhout, WLTO advies, april 2000.

Intergemeentelijke gebiedsvisie Haarlemmermeer, Aalsmeer, Amstelveen, Uithoorn, De Ronde Vennen, Grontmij, oktober 2000.

Ontwerp Besluit Glastuinbouwbedrijven, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, november 2000.

Besluit tuinbouwbedrijven met bedekte teelt milieubeheer, Staatsblad 1996 nr 168.

Partiële herziening Streekplan ANZKG Haarlemmermeer/Schiphol, Provincie Noord-Holland, december 1995.

Stimuleringsregeling inrichting duurzame glastuinbouwbedrijven, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, ster nr 131, 2000.

COLOFON

Opdrachtgever	: Stivas De Meerlanden - Amstelland
Project	: Startnotitie m.e.r. Glastuinbouwgebied Rijsenhout
Dossier	: S2162.62.001
Omvang rapport	: 23 pagina's
Auteur	: D.J. Kolkman
Projectleider	: S. Eitjes, P. Eijssen
Projectmanager	: B. Humblet
Datum	: januari 2002
Naam/Paraaf	:
